

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
M. WATHELET
представено на 9 февруари 2017 година¹

Дело C-99/16

Jean-Philippe Lahorgue
срещу
Ordre des avocats du barreau de Lyon,
Conseil national des barreaux (CNB),
Conseil des barreaux européens (CCBE),
Ordre des avocats du barreau de Luxembourg

(Преюдициално запитване, отправено от Tribunal de grande instance de Lyon (Франция))

„Преюдициално запитване — Свободно предоставяне на услуги — Директива 77/249/ЕИО — Член 4 — Член 5 — Упражняване на адвокатска професия — Устройство за достъп до RPVA — Отказ за предоставяне — Дискриминация“

I. Въведение

1. Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 4 от Директива 77/249/ЕИО на Съвета от 22 март 1977 година относно улесняване на ефективното упражняване от адвокатите на свободата на предоставяне на услуги².
2. Въпросът за пречките за свободното предоставяне на услуги от адвокатите не е нов. Навлизането обаче на информационните технологии в правораздаването и дематериализирането на процесуалните документи, появата на нови средства за комуникация, възможностите за виртуално съхраняване на информацията или на различни видове софтуер с изкуствен интелект неизбежно водят до промени в начина на възприемане и на упражняване на тази професия.
3. Настоящото преюдициално запитване се вписва в този контекст. Всъщност то е отправено вследствие на отказа на адвокатската колегия на Лион [Ordre des avocats du barreau de Lyon] (Франция) да предостави на г-н Lahorgue в качеството на лице, предоставящо презгранични услуги необходимото устройство за безопасна електронна комуникация с деловодствата на френските съдилища, а именно устройството за достъп до частната виртуална мрежа на адвокатите (наричано по-нататък „устройството за достъп до RPVA“).

¹ — Език на оригиналния текст: френски.

² — ОВ L 78, 1977 г., стр. 17; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 1, стр. 46.

II. Правна уредба

A. Правото на Съюза

4. Член 4 от Директива 77/249 гласи следното:

„1. Дейностите, свързани с представителство на клиент в съдебно производство или пред публични органи, се упражняват във всяка приемаща държава членка при условията, определени за адвокатите, установени в тази държава, с изключение на условията, които изискват пребиваване или вписване в професионална организация в тази държава.

2. При упражняването на тези дейности адвокатът зачита правилата на професионално поведение на приемащата държава членка, доколкото не противоречат на задълженията му в държавата членка, от която идва.

[...]“.

5. Член 5 от Директива 77/249 уточнява следното:

„С оглед упражняването на дейностите, свързани с представителство на клиент в съдебно производство, всяка държава членка може да изисква от посочените в член 1 адвокати:

- да бъдат представени пред председателя на съда и при необходимост пред председателя на съответната адвокатура в приемащата държава членка в съответствие с местните правила или обичаи;
- да работят съвместно с адвокат, който упражнява професията пред съответния съд и при необходимост ще носи отговорност пред този орган, или с „avocat“ или „procuratore“, които упражняват професията пред него“.

Б. Френското право

1. Декрет № 91-1197

6. Директива 77/249 е транспонирана във френското право с Décret n° 91 1197, du 27 novembre 1991, organisant la profession d’avocat [Декрет № 91-1197 от 27 ноември 1991 г. за организацията на адвокатската професия].

7. Съгласно член 202-1 от Декрет № 91-1197:

„Когато адвокат, [гражданин на държава членка, постоянно установен в една от държавите членки,] представлява или защитава клиент пред съдебните органи или административните органи, той упражнява своите функции при същите условия като адвокат, вписан във френска адвокатска колегия.

[...]

Когато представителството по граждански дела пред окръжните съдилища е задължително, той може да участва като представител в производството само след като посочи като съдебен адресат адвокат в района на сезирания съд, на когото надлежно да се връчват процесуалните документи. [...]

Когато представителството по граждански дела пред апелативните съдилища е задължително, той може да участва като представител в производството само след като посочи като съдебен адресат адвокат, имащ право да се явява пред този съд, на когото надлежно да се връчват процесуалните документи [...]“.

2. *Гражданско-процесуален кодекс*

8. С Декрет № 2005-1678 от 28 декември 2005 г. се въвежда нов дял XXI в Гражданско-процесуалния кодекс, озаглавен „Съобщения по електронен път“.

9. Сред разпоредбите от този дял на действащия към настоящия момент Гражданско-процесуален кодекс фигурира по-специално член 748-1, който предвижда, че „[и]зпращането, връчването и съобщаването на процесуални документи, доказателства, становища, покани или призовки, доклади, протоколи, както и незаверени и заверени преписи от съдебни решения с отбелязване, че подлежат на изпълнение, може да се извърши по електронен път по реда на настоящия дял, освен ако особените разпоредби, установяващи задължение за използването на този начин на комуникация, не предвиждат друго“.

10. Освен това, що се отнася до производството със задължително участие на представител пред апелативните съдилища, член 930-1 от Гражданско-процесуалния кодекс предвижда следното:

„Подаването на процесуалните документи по електронен път е абсолютна процесуална предпоставка.

При невъзможност за предаване на документ по електронен път поради независещи от предаващия причини документът се изготвя на хартиен носител и се подава в деловодството. [...]

Становищата, поканите или призовките се връчват на адвокатите на страните по електронен път, освен когато това е невъзможно поради независещи от изпращащия причини.

Министърът на правосъдието определя с наредба правилата относно съобщенията по електронен път“.

3. *Наредба от 7 април 2009 г. относно съобщенията по електронен път в производствата пред Tribunaux de grande instance [окръжните съдилища]*

11. Съгласно член 5 от Наредбата от 7 април 2009 г.³ „[д]остъпът на адвокатите до системата за електронни съобщения, предоставена на разположение на съдилищата, се осъществява посредством свързване със самостоятелна частна мрежа, за която отговаря Conseil national des barreaux [Националният адвокатски съвет], наречена „частна виртуална мрежа на адвокатите (RPVA)“.

12. Член 9 от тази наредба предвижда също, че „[с]игурността на връзката на адвокатите с RPVA се гарантира с помощта на механизъм за идентификация. Този механизъм се основава на услуга за сертифициране, позволяваща да се установи качеството адвокат, физическо лице [...]. Механизмът включва функция за проверка на валидността на електронния сертификат. Същият се издава от доставчик на услуги за електронно сертифициране, който действа от името на Националният адвокатски съвет в качеството му на сертифициращ орган“.

3 — JORF, бр. 86, 11 април 2009 г., стр. 6365.

III. RPVA

13. В средата на първото десетилетие след 2000 г. Франция започва процес на дематериализиране на съдопроизводството.

14. Този процес води до подписването на протокол за електронни съобщения между съдилищата и адвокатите (наречен „ComCi TGI“ за първоинстанционните и „ComCi CA“ за второинстанционните съдилища).

15. Целта на протокола е по-специално да се подобри комуникацията между съдилищата и адвокатите чрез дематериализиран обмен на структурирани данни. В техническо отношение става въпрос за две отделни интранет мрежи, свързани чрез платформа, наречена „e-barreau“ [електронна адвокатура]. Едната мрежа е интранетът на съдилищата, поддържан от Министерство на правосъдието (частна виртуална мрежа на правосъдието), а другата е RPVA — интранетът на адвокатите, поддържан от Conseil national des barreaux (CNB) [Национален адвокатски съвет].

16. Данните, които се обменят между адвокатските кантори и платформата за услуги на RPVA, са криптирани с помощта на алгоритъм между VPN устройството, намиращо се в локалната мрежа на кантората преди нейното устройство за връзка с интернет, и входящия VPN на платформата за услуги RPVA.

17. Единствено надлежно идентифицираните и оторизирани за връзка с RPVA устройства могат да влизат в комуникация с входящия VPN на платформата RPVA и по този начин да се ползват от услугата e-barreau. Съгласно разясненията на CNB в хода на заседанието от 11 януари 2017 г., понастоящем вместо посочените устройства се използват USB флаш памети.

18. От материална гледна точка този механизъм се състои от електронен сертификат, записан в криптиран вариант върху индивидуален физически носител за всеки отделен адвокат, тоест памет с USB порт. Този механизъм е наречен „устройството за достъп до RPVA“ и позволява да се потвърди самоличността на потребителите на услугите на e-barreau.

19. На практика доказването на качеството адвокат е възможно, тъй като личният електронен сертификат на адвоката е свързан с националния адвокатски регистър, който се актуализира автоматично посредством ежедневна синхронизация с регистрите на всички френски адвокатски колегии.

20. След подписването на споменатия протокол Министерството на правосъдието и CNB сключват последователно редица споразумения, с които се определят правилата и условията за електронни съобщения между адвокатите и първоинстанционните и второинстанционните съдилища.

21. В съответствие с член VI от споразумението от 16 юни 2010 г. между Министерството на правосъдието и CNB вписването в ComCi CA и ComCi TGI става чрез адвокатската колегия, в която членува съответният адвокат. Тя му връчва и устройството за достъп до RPVA⁴.

IV. Обстоятелствата в основата на спора по главното производство

22. Г-н Lahorgue, френски гражданин, е вписан като адвокат в Barreau du Luxembourg [Адвокатската колегия на Люксембург].

4 — Вж. стр. 15 от становището на CNB. Това споразумение е подновявано двукратно, след което е заменено с ново, сключено на 24 юни 2016 г.

23. Същият иска от адвокатската колегия на Лион да му предостави устройство RPVA. Тя не удовлетворява молбата на г-н Lahorgue, тъй като той не е вписан в адвокатската колегия на Лион.

24. Вследствие на този отказ г-н Lahorgue подава до председателя на Tribunal de grande instance de Lyon [Окръжен съд на Лион] молба за допускане на обезпечение срещу адвокатската колегия на Лион, CNB, Conseil des Barreaux Européens (CCBE) и адвокатската колегия на Люксембург, с която да се разпорежи на адвокатската колегия на Лион под страх от налагане на глоба в осемдневен срок да му предостави устройството RPVA, за да може той да упражнява пълноценно адвокатската професия във Франция при същите условия като френските адвокати.

25. Запитващият съд изразява съмнения относно съвместимостта с правото на Съюза на решението за отказ, постановено от адвокатската колегия на Лион.

26. По-специално той счита, че след като за адвокат от друга държава членка няма ограничения да съдейства за упражняването на способите за защита в областта на наказателното или трудово-осигурително право, изразяващи се в задължение да действа заедно с адвокат от колегията в района на съответния съд, налагането на задължение на адвокат от друга държава членка за прибягване до адвокат от колегията в района на съответния съд за използването на RPVA, може да окаже несъвместимо със свободата на предоставяне на услуги.

27. С оглед на това председателят на Tribunal de grande instance de Lyon [Окръжен съд Лион] решава да спре производството и да отправи преюдициално запитване до Съда.

V. Преюдициалният въпрос и производството пред Съда

28. С определение по реда на обезпечителното производство от 15 февруари 2016 г., постъпило в Съда на 19 февруари 2016 г. и допълнено с нарочно определение в същото производство от 14 март 2016 г., заведено в Съда на 22 март 2016 г., председателят на Tribunal de grande instance de Lyon [Окръжен съд Лион] решава да постави следния преюдициален въпрос на Съда:

„Противоречи ли на член 4 от Директива 77/249 отказът да се предостави устройство RPVA на адвокат, надлежно вписан в адвокатската колегия на държава членка, в която той желае да упражнява адвокатската професия в рамките на свободното предоставяне на услуги, тъй като този отказ представлява дискриминационна мярка, която може да попречи на упражняването на тази професия в рамките на предоставяне на услуги в случаите, в които по закон няма изискване за сътрудничество с местен адвокат?“

29. Въпросът съдържа твърдение, което не съответства на положението на молителя в главното производство, тъй като се говори за адвокат „вписан в адвокатската колегия на държава членка, в която той желае да упражнява адвокатската професия в рамките на свободното предоставяне на услуги“, а това не е така в случая на г-н Lahorgue.

30. Освен това тази формулировка изменя предложения от самия молител въпрос. Макар запитващата юрисдикция да не е обвързана от предложенията на страните в това отношение⁵, от преюдициалното запитване е видно, че в случая тя възнамерява да постави „предложения от молителя преюдициален въпрос“⁶.

5 — Вж. в този смисъл решение от 18 юли 2013 г., Consiglio Nazionale dei Geologi (C-136/12, EU:C:2013:489, т. 29—31).

6 — Вж. стр. 5 от преюдициалното запитване.

31. Според мен, доколкото предложеният въпрос не съдържа противоречия или неточности и отговаря на фактическото положение на молителя в главното производство, следва да се възприеме формулировката на въпроса в параграф 1 от преюдициалното запитване, а не тази от диспозитива:

„Противоречи ли на член 4 от Директива 77/249 отказът да се предостави устройство RPVA на адвокат, надлежно вписан в адвокатската колегия на държава членка, единствено поради съображението, че този адвокат не е вписан в колегията на другата държава членка, в която той желае да упражнява адвокатската професия в рамките на свободното предоставяне на услуги, тъй като този отказ представлява дискриминационна мярка, която може да попречи на упражняването на тази професия в рамките на предоставяне на услуги в случаите, в които по закон няма изискване за сътрудничество с местен адвокат?“.

32. CNB, френското правителство, както и Европейската комисия представят писмени становища. Освен това те се изказват в заседанието, проведено на 11 януари 2017 г.

33. Г-н Lahorgue и адвокатската колегия на Лион не представят писмени становища. При все това те излагат доводите си в хода на това заседание.

VI. Анализ

A. Съдебната практика относно свободното предоставяне на услуги от адвокати

34. Както бе припомнено във въведението на настоящото заключение, въпросът относно свободното предоставяне на услуги от адвокатите и потенциалните пречки за същото не е нов. Още преди приемането на Директива 77/249 Съдът е имал повод, в интервал от шест месеца, да потвърди приложимостта към адвокатите на разпоредбите от Договора относно свободата на установяване и свободното предоставяне на услуги⁷.

35. Поради това не е изненадващо, че принципите, очертани при тълкуването на тези разпоредби от Договора, се прилагат към предоставянето на типичните за адвокатската професия услуги.

36. В този смисъл член 56 ДФЕС изисква не само премахването на всякаква дискриминация спрямо установен в друга държава членка доставчик на услуги с оглед на неговото гражданство, но и отпадането на всякакви ограничения, дори ако те се прилагат без разлика към местните доставчици и към тези от други държави членки, ако тези ограничения са от естество да забранят или да смутят допълнително дейностите на доставчика, установен в друга държава членка, в която той предоставя законосъобразно сходни услуги⁸.

37. С други думи, член 56 ДФЕС не допуска прилагането на каквато и да била национална правна уредба, която прави предоставянето на услуги между държавите членки по-трудно, отколкото предоставянето на услуги само в рамките на една държава членка⁹.

7 — Вж. решения от 21 юни 1974 г., *Reyners* (2/74, EU:C:1974:68), и от 3 декември 1974 г., *van Binsbergen* (33/74, EU:C:1974:131).

8 — Вж. в този смисъл решение от 5 декември 2006 г., *Cipolla* и др. (C-94/04 и C-202/04, EU:C:2006:758, т. 56).

9 — Вж. в този смисъл решение от 5 декември 2006 г., *Cipolla* и др. (C-94/04 и C-202/04, EU:C:2006:758, т. 57).

38. При все това Съдът е потвърдил, че съгласно класическата съдебна практика по този въпрос националните мерки, които биха могли да затруднят или да направят по-малко привлекателно упражняването на гарантираните с Договора основни свободи могат да бъдат разрешени, ако отговарят на следните четири условия:

- прилагат се по недискриминационен начин,
- обосновани са с императивни съображения от общ интерес,
- в състояние са да гарантират постигането на преследваната цел, и
- не надхвърлят необходимото за постигането ѝ¹⁰.

Б. Прилагане на принципите в настоящия случай

1. Встъпителни бележки по отнасянето на спора към разглежданата от запитващата юрисдикция хипотеза и по правната уредба

а) По отнасянето на спора към производствата, в които представителството от адвокат не е задължително

39. Поставеният в главното производство въпрос е дали член 4 от Директива 77/249 допуска държава членка да предоставя само на вписани в колегии на същата адвокати техническите средства за електронно предаване на процесуалните документи на нейните юрисдикции.

40. От преюдициалното запитване, както и от представените пред Съда писмени и устни становища е видно, че процесуалноправните норми, приложими в производствата по наказателни и трудово-осигурителни дела, не налагат задължително представителство на страните от адвокат, нито следователно и сътрудничество с адвокат от колегия в района на сезираната юрисдикция. При все това запитващата юрисдикция явно изхожда от предпоставката, че доколкото установен в друга държава членка адвокат не разполага с устройство RPVA, това на практика го задължава да прибегне до услугите на местен адвокат.

41. Според френското правителство поставеният от запитващата юрисдикция въпрос е релевантен само в тези производства, но не и в производствата, в които представителството е задължително. Всъщност при последния вид производства както адвокатите, установени във Франция (и вписани в колегия, различна от тази по района на сезираната юрисдикция), така и установените в друга държава членка адвокати трябва да действат в сътрудничество с оправомощен да се явява пред съответната юрисдикция адвокат. Само последният обаче би имал нужда от устройство за достъп до RPVA.

42. Обратно, според Комисията отговорът на въпроса за съвместимостта с член 4 от Директива 77/294 на задължението за вписване в местна адвокатска колегия за ползването на RPVA не зависи от вида на производството по съответното дело (гражданско, наказателно, трудово или осигурително).

10 — Вж. в този смисъл решение от 30 ноември 1995 г., Gebhard (C-55/94, EU:C:1995:411, т. 37).

43. След като запитващата юрисдикция е свела описанието си на правната и фактическа рамка единствено до хипотезата на производствата, при които представителството от адвокат не е задължително, считам, че Съдът не следва да разглежда в отговора си положение, във връзка с което не е бил запитан¹¹.

б) По правната уредба

44. За да се увери, че разбира правилно поставения от запитващата юрисдикция въпрос и да ѝ бъде полезен с отговора си, на 12 октомври 2016 г. Съдът ѝ изпраща искане за разяснения, като я приканва до 21 ноември 2016 г. да потвърди, че в посочените от нея производства (тоест наказателни и трудово-осигурителни) френското право допуска предаването на процесуални документи по пощата.

45. Видно от отговора на запитващата юрисдикция от 14 декември 2016 г., постъпил в Съда на 23-и същия месец, както и от допълнителните разяснения, направени от представителя на френското правителство на заседанието от 11 януари 2017 г., задължителните електронни съобщения по принцип обхващат само въззивните производства пред съдилищата, в които представителството от адвокат е задължително.

46. Електронните съобщения обаче са възможни, но не и задължителни в още три хипотези, при които представителството от адвокат е факултативно: в някои производства пред Tribunaux de grande instance [Окръжните съдилища]¹², в производствата пред Cours d'appel [апелативните съдилища], в които представителството от адвокат е факултативно¹³, както и в производствата пред Tribunaux de commerce [търговските съдилища]¹⁴.

47. Във всички случаи, независимо от вида на производството, в което са разрешени електронни съобщения, достъпът до този начин за комуникация е сведен до адвокатите от района на съответната юрисдикция. Останалите адвокати, включително установените в друга държава членка, могат да комуникират със съда само чрез деловодството или по пощата.

2. По наличието на ограничение

48. От така очертаната правна уредба следва, че електронните съобщения са разрешени в някои производства, в които представителството от адвокат не е задължително, тоест в производствата, посочени в преюдициалното запитване¹⁵.

49. Доколкото тази възможност зависи от достъпа до RPVA, няма никакво съмнение, че отказът да се предостави устройство за достъп до RPVA на адвокати, които не са вписани във френска адвокатска колегия, може да представлява ограничение на свободното предоставяне на услуги.

11 — Относно обхвата на преюдициалните въпроси и ролята на Съда вж. по-специално решение от 16 октомври 2014 г., Welmory (C-605/12, EU:C:2014:2298, т. 33—35).

12 — Вж. наредбата от 7 април 2009 г.

13 — Вж. Arrêté du 5 mai 2010 relatif à la communication par voie électronique dans la procédure sans représentation obligatoire devant les cours d'appel [Наредба от 5 май 2010 г. относно електронните съобщения в производствата без задължително представителство пред апелативните съдилища] (JORF от 15 май 2010 г., стр. 9041). В тези производства след влизането в сила на споразумението от 24 юни 2016 г. между Министерството на правосъдието и CNB на 1 август 2016 г. електронните съобщения стават задължителни за адвокатите, които разполагат с устройство за достъп до RPVA.

14 — Вж. Arrêté du 21 juin 2013 portant communication par voie électronique entre les avocats et entre les avocats et la juridiction dans les procédures devant les tribunaux de commerce [Наредба от 21 юни 2013 г. относно съобщенията по електронен път между адвокатите и между тях и съда в производствата пред търговските съдилища] (JORF от 26 юни 2013 г., стр. 10526).

15 — Вж. т. 43 от настоящото заключение.

50. Всъщност, както констатира CNB, съществува риск този отказ да затрудни или да направи по-малко привлекателно упражняването на свободно предоставяне на услуги от адвокати, неписани във френска адвокатска колегия, поради простата причина, че не могат да получат достъп до услугата за дематериализиране на производствата, освен ако не търсят системно помощ от вписан във френска адвокатска колегия адвокат, който разполага с устройство RPVA¹⁶.

51. Законодателна уредба, която е от естество да направи по-малко привлекателно или по-трудно презграничното предоставяне на услуги от адвокати, обаче е част от фактическия състав на ограничение, забранено с член 56 ДФЕС и член 4 от Директива 77/249¹⁷.

3. По наличието на обосновка

52. В съответствие с припомнената по-горе постоянна съдебна практика ограничение „може да бъде обосновано, ако се основава на императивни съображения от общ интерес, ако е в състояние да гарантира постигането на преследваната цел и не надхвърля необходимото за постигането ѝ“¹⁸.

a) По наличието на императивни съображения от общ интерес

53. CNB и френското правителство изтъкват принципа на добро правораздаване като императивно съображение от общ интерес, годно да обоснове отказа за предоставяне на устройство за достъп до RPVA на адвокатите, които не са вписани във френска адвокатска колегия. Към тази първа обосновка на отказа френското правителство добавя защитата на крайния получател на правни услуги.

54. Със сигурност „защитата, от една страна, на потребителите, по-специално на правни услуги, предоставяни от участващите в правораздаването професии, и от друга страна, на доброто правораздаване, са сред целите, които могат да се считат за императивни съображения от общ интерес, годни да обосноват ограничаване на свободното предоставяне на услуги [...]“¹⁹.

55. Защитата на правните субекти, тоест на „крайния потребител на правни услуги“, и доброто правораздаване обаче по необходимост са свързани с изисквания за контрол над доставчика на услугата и за неговата отговорност²⁰.

56. В тази връзка не е безполезно да се напомни, че въпреки евентуалните различия между държавите членки съществува обща концепция за ролята на адвоката в правния ред на Съюза: той е сътрудник на правосъдието, призван да предоставя напълно независимо и с оглед висшия интерес на правосъдието правната помощ, от която клиентът има нужда²¹. Компенсация за тази защита е професионалната дисциплина, наложена и контролирана в общ интерес²².

16 — Вж. стр. 14 от писменото становище на CNB.

17 — Вж. в този смисъл решение от 11 декември 2003 г., АМОК (C-289/02, EU:C:2003:669).

18 — Решение от 5 декември 2006 г., Cipolla и др. (C-94/04 и C-202/04, EU:C:2006:758, т. 61).

19 — Решение от 5 декември 2006 г., Cipolla и др. (C-94/04 и C-202/04, EU:C:2006:758, т. 64).

20 — Вж. в този смисъл решения от 3 декември 1974 г., van Binsbergen (33/74, EU:C:1974:131, т. 12), от 12 декември 1996 г., Reisebüro Broede (C-3/95, EU:C:1996:487, т. 38), както и от 19 февруари 2002 г., Wouters и др. (C-309/99 и C-202/04, EU:C:2002:98, т. 97).

21 — Вж. в този смисъл решения от 18 май 1982 г., AM & S Europe/Комисия (155/79, EU:C:1982:157, т. 24), от 14 септември 2010 г., Akzo Nobel Chemicals и Akros Chemicals/Комисия и др. (C-550/07 P, EU:C:2010:512, т. 42), от 6 септември 2012 г., Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej/Комисия (C-422/11 P и C-423/11 P, EU:C:2012:553, т. 23), както и от 12 юни 2014 г., Peftiev (C-314/13, EU:C:2014:1645, т. 28).

22 — Вж. в този смисъл решения от 18 май 1982 г., AM & S Europe/Комисия (155/79, EU:C:1982:157, т. 24), от 14 септември 2010 г., Akzo Nobel Chemicals и Akros Chemicals/Комисия и др. (C-550/07 P, EU:C:2010:512, т. 42), както и от 6 септември 2012 г., Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej/Комисия (C-422/11 P и C-423/11 P, EU:C:2012:553, т. 24).

57. Съгласно постоянната практика на Съда подобна концепция отговаря на общите правни традиции на държавите членки. Тя се открива и в правния ред на Съюза, както следва от разпоредбите на член 19 от Статута на Съда²³, и по-точно от неговата четвърта алинея, съгласно която „[с]амо адвокат, който има право да практикува пред съд на държава членка или на друга държава, която е страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, може да представлява или да подпомага страна пред Съда“.

58. С оглед на това самият Съд изисква от адвокатите да представят удостоверение, че имат право да практикуват пред съд на държава членка или на друга държава, която е страна по Споразумението за ЕИП, за да могат да представляват страна в рамките на пряк иск²⁴, както и за да се ползват от привилегиите, имунитетите и улесненията, предвидени в Процедурния правилник на Съда за представителите, юридическите съветници и адвокатите²⁵. Накрая, същото доказателство се изисква за използването на информационната система e-curia, която дава възможност за подаване и получаване на процесуални документи по електронен път²⁶.

59. Невъзможността за получаване на устройство RPVA от адвокат, който не е вписан във френска адвокатска колегия, се обяснява с подобна загриженост: задължението да се гарантира надеждна идентификация на адвокатите, участващи в електронните съобщения, и по-специално поверителността на комуникацията²⁷. Всъщност съгласно член 9 от наредбата от 7 април 2009 г. по-конкретно „[с]игурността на връзката на адвокатите с RPVA се гарантира с помощта на механизъм за идентификация. Този механизъм се основава на услуга за сертифициране, позволяваща да се докаже качеството адвокат, физическо лице“.

60. В този смисъл устройството RPVA и правилата за неговото предоставяне са част от доброто правораздаване и защитата на крайния потребител на правни услуги.

б) По годността на спорните мерки да постигнат набелязаната цел

61. Освен това струва ми се, че тези средства, тоест устройството за достъп до RPVA и правилата за предоставянето му, са годни да гарантират тези цели, тъй като местните адвокатски колегии отговарят за вписването на адвокатите в регистъра, както и за неговото актуализиране, и тъй като идентифицирането на адвоката, който желае да се свърже с RPVA, се осъществява с помощта на личен електронен сертификат, свързан с националния регистър на адвокатите, който се актуализира автоматично посредством ежедневна синхронизация с регистрите на адвокатите от всички френски адвокатски колегии.

62. Следователно системата позволява само адвокатите, които отговарят на изискванията за упражняване на адвокатската професия, да се свързват с RPVA.

23 — Вж. в този смисъл решения от 18 май 1982 г., AM & S Europe/Комисия (155/79, EU:C:1982:157, т. 24), от 14 септември 2010 г., Akzo Nobel Chemicals и Akcros Chemicals/Комисия и др. (C-550/07 P, EU:C:2010:512, т. 42), както и от 6 септември 2012 г., Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej/Комисия (C-422/11 P и C-423/11 P, EU:C:2012:553, т. 23).

24 — Член 119, параграф 3 от Процедурния правилник на Съда.

25 — Член 44, параграф 1, буква б) от Процедурния правилник на Съда.

26 — Вж. документите, които задължително трябва да се приложат към заявлението за регистрация за достъп до e-curia на следния адрес: <https://curia.europa.eu/e-Curia/access-request-step1.faces?conversationContext= 2>.

27 — Вж. член III.A, точка 2 от споразумението от 16 юни 2010 г. между Министерството на правосъдието и CNB.

в) По пропорционалността на спорните мерки

63. За сметка на това, считам, че позоваването на липсата на регистър на адвокатите на равнище Европейски съюз, за да се обоснове чисто и просто отказът за предоставяне на устройство за достъп до RPVA на невписани във френска адвокатска колегия адвокати, надхвърля необходимото за удостоверяване на качеството адвокат, следователно и необходимото за гарантиране на защитата на получателите на правни услуги и на доброто правораздаване в производствата, при които представителството от адвокат не е задължително.

64. Всъщност, за да отговаря на изискването за пропорционалност, разглежданата мярка не трябва да надхвърля необходимото за постигане на преследваната легитимна цел. С други думи, законодателят трябва да избере сред различните възможни варианти онзи, който в най-малка степен засяга съответното право или свобода.

65. Следователно, макар доказването на самоличността и на професионалното качество на адвоката безспорно да може да се изисква като предварително условие за предоставянето на устройство за достъп до RPVA, ежедневната проверка на това качество изглежда прекомерна, тъй като поради чисто технически причини това води до невъзможност за използване на съвременен, бързо и сигурно средство за комуникация²⁸.

66. Произтичащата от това забрана е непропорционална в още по-голяма степен, поради това че като резултат от нея единствената възможна комуникация с деловодството на съответните юрисдикции е по пощата. Подобен начин на действие според мен не отговаря на методите за работа, използвани в началото на ХХІ век.

67. Освен това отбелязвам, че в последната хипотеза стремежът за осигуряване на добро правораздаване и за гарантиране на защитата на получателите на правни услуги не изглежда толкова императивен, при положение че проверката на професионалното качество на адвоката не се изисква систематично и постоянно при пощенските съобщения.

68. При това положение равновесието между свободното предоставяне на услуги от адвокат в съвременния свят, от една страна, и защитата на получателите на правни услуги и доброто правораздаване, от друга страна, би могло да се постигне например чрез изискване за периодично подновяване на документа, доказващ професионалното качество на адвоката или например по повод на всяко ново производство.

69. Наистина не би могло да се изключи, че ако Франция реши да разшири сътрудничеството с местен адвокат към производствата, в които представителството не е задължително (възможност, предоставена от член 5 от Директива 77/249), забраната за използване на устройство за достъп до RPVA за предоставящия услуга адвокат, би могла да бъде обоснована²⁹.

70. При все това релевантността на подобно разрешение на проблема, намерено преди повече от 40 години, без съмнение заслужава сама по себе си да се преосмисли с оглед на модерното практикуване на адвокатската професия и на съвременните изисквания на страните в процеса, без това да е за сметка на необходимите за тяхната защита гаранции. Въпреки това разглеждането на този въпрос надхвърля задачата на съда и с него евентуално следва да се заеме законодателят.

28 — Впрочем според разясненията на представителя на френското правителство подобни технически пречки би трябвало да отпаднат в близко бъдеще с привеждането в действие на проекта за идентифициране на европейските адвокати, наречен „Find-A-Lawyer 2“, изготвен от ССВЕ и Комисията.

29 — При съобразяване с тълкуването на тази възможност, направено от Съда в решение от 25 февруари 1988 г., Комисия/Германия (427/85, EU:C:1988:98).

VII. Заключение

71. Отказът да се предостави устройство за достъп до RPVA на надлежно вписан в адвокатска колегия на друга държава членка адвокат единствено поради това че не е вписан в адвокатска колегия на държавата членка, в която е въведена RPVA, представлява ограничение на свободното предоставяне на услуги.

72. Безспорно този отказ се обяснява със стремежа за добро правораздаване и за защита на страните по делата, които са краен получател на правните услуги, като се гарантира потвърждаването на професионалното качество на адвоката. Подобна мярка обаче надхвърля необходимото за постигане на посочените цели.

73. Следователно с оглед на тези съображения предлагам на Съда да отговори на преюдициалното запитване, отправено от председателя на Tribunal de grande instance de Lyon (Франция), по следния начин:

„Отказът да се предостави устройство за достъп до частната виртуална мрежа на адвокатите на надлежно вписан в адвокатската колегия на държава членка адвокат, единствено поради съображението, че този адвокат не е вписан в колегията на другата държава членка, в която той желае да упражнява адвокатската професия в рамките на свободното предоставяне на услуги, е в разрез с член 4 от Директива 77/249/ЕИО на Съвета от 22 март 1977 относно улесняване на ефективното упражняване от адвокатите на свободата на предоставяне на услуги“.